

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskanslitet.se

Yttrande över delbetänkandet Ökad trygghet för studerande som blir sjuka

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har fått möjligheten att svara på remiss av delbetänkandet Ökad trygghet för studerande som blir sjuka (SOU 2018:9), ert diarienummer U2018/01551/GV.

Nedan kommenteras valda delar av betänkandet.

Begreppet rehabilitering

SUHF delar utredningens bedömning att begreppet rehabilitering är missvisande och avråder bestämt från att använda begreppet i förhållande till studenter inom universitets- eller högskoleutbildning eftersom det riskerar att enskilda föranleds tro att anordnare av högre utbildning har ett liknande rehabiliteringsansvar som en arbetsgivare.

Yttre gränser för stödåtgärder

SUHF delar utredningens bedömning av att ett stöd till studenter som blir sjuka inte ska innebära att utbildningen anpassas så att en viss utbildning blir att anse som en annan än den som studenten är antagen till. Anpassningsåtgärder får heller inte uppväga det förhållande att någon inte uppfyller kraven på studieprestationer eller examinationskrav. Detta är en mycket viktig utgångspunkt för de stöttande åtgärder som lärosäten har möjlighet att ge.

Rehabiliteringsansvar för studenter som blir sjuka

I utredningens uppdrag ingick att undersöka vilka rehabiliteringsåtgärder som kan bli aktuella för studerande och vilka aktörer som ska ansvara för att rehabiliteringen genomförs. Utredningen för ett resonemang kring de specifika förutsättningar som gäller avseende universitets- och högskoleutbildning, men bedömer att utbildningsanordnare enligt gällande bestämmelser har ansvar för den studieinriktade rehabiliteringen. SUHF uppfattar det som att utredningen grundar detta på tolkning av regleringen i 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen. Utredningen hänvisar därefter till en enkät som genomfördes i våras och drar utifrån den slutsatsen att de flesta lärosätena redan erbjuder ett stort antal åtgärder till studenter som blir sjuka, varför utredningen bedömer att för de lärosäten som redan erbjuder stöd kommer det troligen inte innebära någon större förändring eller kostnadsökning.

Utredningen framför att enligt deras bedömning är bestämmelserna om rehabiliteringsverksamhet i arbetsmiljölagen tillämplig för utbildningsanordnare

eftersom utbildningsanordnare jämställs med arbetsgivare i det kapitel där detta regleras. Med anledning av detta föreslår utredningen att Arbetsmiljöverket ska ges i uppdrag att förtydliga hur utbildningsanordnarnas arbete bör bedrivas när det gäller åtgärder för att underlätta en återgång i studier. SUHF tolkar utredningens förslag som så att utredningen anser att lärosätena de facto har ansvar för studieinriktad rehabilitering och att den efterföljande utredningen endast ska inriktas på hur detta ansvar ska uppfyllas. SUHF är dock av den åsikten att lärosätena inte bör tolkas ha det långtgående ansvar som beskrivs i utredningen. Förutsättningarna vid utbildning på universitets- och högskolenivå skiljer sig från dem som gäller för arbetsgivare rent generellt, varför SUHF inte anser att 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen bör tolkas på det sätt som utredningen gör.

Lärosäten erbjuder idag stödåtgärder för studenter som inte har möjlighet att följa den ordinarie studiegången, där främst studieplanering samt – om förutsättningar finns – studieuppehåll med platsgaranti kan nämnas. Dessa stödåtgärder bedömer SUHF vara tillräckliga stödåtgärder för studenter som blir sjuka. Gällande regler för studieuppehåll anger att särskilda skäl för att få fortsätta studier efter studieuppehåll (platsgaranti) kan vara sociala eller medicinska. Lärosätet har därmed möjlighet att bevilja studieuppehåll med platsgaranti för studenter som blir sjuka. Rätten till studieuppehåll med platsgaranti är dock villkorad av att lärosätet fortsatt kommer att ge den aktuella kursen/utbildningen. Om ett lärosäte avser att lägga ned den aktuella kursen/utbildningen eller förändra den kan inte platsgaranti ges. Vidare styrs datum för återgång till studier av när den aktuella kursen/utbildningen ges nästa gång, varför en student inte kan återgå i studier vid ett annat datum än det som lärosätet har beslutat.

Utredningen exemplifierar vad en studieinriktad rehabiliteringsinsats kan vara med bl.a. olika typer av hjälpmedel samt personella resurser t.ex. stöd av mentor. Detta är stödåtgärder som lärosätena idag kan bevilja för studenter med varaktig funktionsnedsättning. I det fall regeringen anser att lärosäten ska ha ansvar för att tillhandahålla liknande stödåtgärder för studenter som blir sjuka – men inte omfattas av reglerna rörande stöd till studenter med varaktig funktionsnedsättning – bedömer SUHF att kostnaderna för detta riskerar att bli mycket högre än vad utredningen beräknar. Utredningen bedömer att de flesta lärosäten redan ger det stöd som de föreslår, varför kostnaderna inte bör bli så stora. SUHF instämmer inte i denna bedömning eftersom insatserna kan komma att gälla för betydligt fler studenter än idag.

SUHF anser att det bör göras en översyn av regleringen i 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen avseende utbildningsanordnarens ansvar för bl.a. rehabilitering av studenter som inte omfattas av de stödåtgärder som idag beviljas till studenter med varaktig funktionsnedsättning. Denna utredning bör noga beakta de skillnader som finns inom utbildningssystemet där universitets- och högskoleutbildningar har förutsättningar som på många sätt skiljer sig från andra utbildningar inom studiemedelssystemet. I denna utredning bör representanter från utbildningsanordnare finnas med.

Utöver ovan angivna synpunkter hänvisar vi till vad våra medlemmar anför i sina remissvar.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
generalsekreterare

